Turap-2 2024
Begroting 2025
Gebiedsexploitatie Spoorzone Arnhem Oost

Wethouder Financiën

Paul Smeulders

18 september 2024

GEMEENTE Arnhem

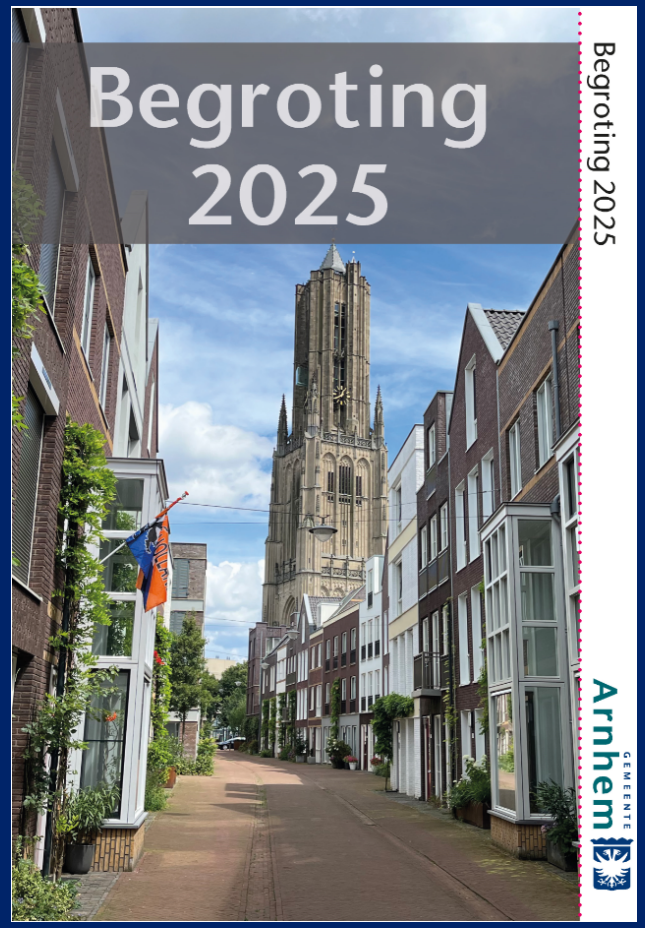
Turap-2 2024

- In de eerste tussentijdse rapportage (Turap-1): alleen financiële voortgang
- In de tweede tussentijdse rapportage (Turap-2) hiernaast ook inzicht in voortgang ambities, doelen en inspanningen voor 2024
- Het totaal aan financiële afwijkingen laat het volgende beeld zien:

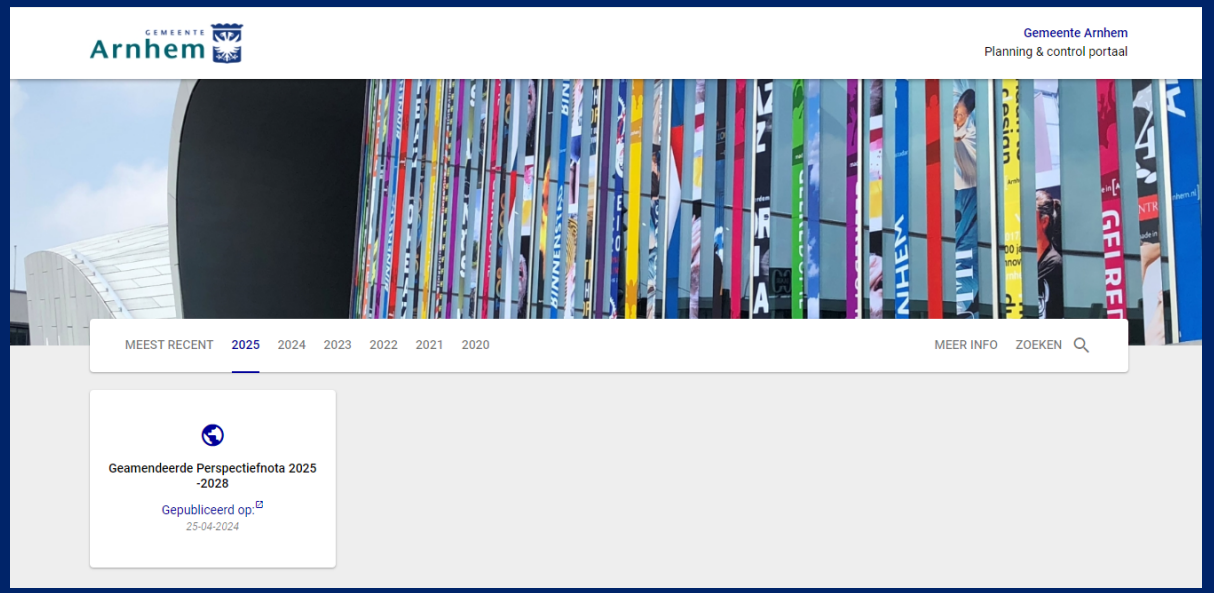
	Gemeld (x €1.000.000)
Saldo Turap 1	-16,6
Bezuinigingsopties gemeld in Turap 1	10,5
Actualisatie afwijkingen uit Turap 1	0,4
Nieuwe afwijkingen	6,5
Totaal verwerkt / te verwerken Turap 1 en 2	**0,8**

- Alle afwijkingen op een rij: zie totaalbeeld in de Turap (p. 5/6). Per programma vervolgens toegelicht

Begroting Arnhem

Boekwerk Begroting

Website: portal financien.arnhem.nl

Filmpje met ambtelijke toelichting:

- De Begroting in het algemeen

Onderwerpen

- Opbouw van de Begroting
- Financiële ontwikkelingen: waar staan we nu en hoe zijn we hier gekomen?
- Ontwikkeling van de (woon)lasten
- Zero based begroten en meetbare doelen
- Gebiedsexploitatie Spoorzone Arnhem Oost
- Proces behandeling in de raad

Opbouw Begroting Arnhem

- Deel 1: Hoofdlijnen van beleid en financieel kader:
  - Hoofdlijnen van beleid
  - Ontwikkelingen in het financieel kader

- Deel 2: Beleidsbegroting
  - Wijkprogramma en 13 Stedelijke programma’s
  - Paragrafen

- Deel 3: Financiële begroting
  - Financiële tabellen

- Bijlagen

Waar staan we nu en hoe zijn we hier gekomen?

Periode na Begroting 2024

Bij vaststelling structureel sluitende Begroting 2024:
- signalen van structurele tekorten zorgdomein

Kort daarna ook:
- inzichten in stijgende kosten onderhoud openbare ruimte CSA
- verwachte hogere indexaties op alle terreinen
- ambities op onderwijshuisvesting die financieel vertaald moesten worden
- geen zicht op verhoging rijksmiddelen in gemeentefonds

Waar staan we nu en hoe zijn we hier gekomen?

Naar de Perspectiefnota 2025-2028

In aanloop naar de PPN is bijgestuurd op het zorgwekkende beeld:
- claims en knelpunten voor algemene middelen zijn verlaagd
- op vrijwel alle programma's voorstellen gedaan voor bezuinigingen
- voorstellen voor verhoging van opbrengsten (parkeertarieven en toeristenbelasting)

Van Rijkswege werden we enigszins geholpen door:
- opnieuw uitstel invoering nieuw verdeelmodel Beschermd Wonen
- de Voorjaarsnota waarin oploop opschalingskorting vanaf 2026 werd geschrapt,
- voor Wmo een beter passende indexering is afgesproken en
- de structurele korting op het gemeentefonds enigszins is verlaagd, behalve in 2025

Perspectiefnota 2025-2028 en Turap-1 2024

En zo ontstond het volgende beeld in Turap-1 (2024) en de Perspectiefnota (2025-2028):

Financieel beeld 2024-2028	I/S	2024	2025	2026	2027	2028
Toevoeging (+) of onttrekking (-) aan de algemene reserve na Perspectiefnota 2025		***-14.860***	***-6.577***	***-11.800***	***1.208***	***-10.772***
waarvan incidenteel		*-24.869*	*-10.087*	*-11.003*	*2.366*	*450*
waarvan structureel		*9.859*	*3.660*	*-647*	*-1.008*	*-11.222*

Waarbij de weerstandsfactor er als volgt uit zag:

Benodigd versus beschikbare weerstandscapaciteit	2024	2025	2026	2027	2028
Weerstandsfactor	1,2	1,1	0,9	1,0	0,9

En waarbij we het 1e begrotingsadvies VNG hebben gevolgd:
2025 sluitend, jaren daarna niet. Tref daartoe wel voorbereidingen om deze sluitend te maken

Waar staan we nu en hoe zijn we hier gekomen?

Tussen Perspectiefnota en Begroting

Toen kwam de meicirculaire 2024:

- structurele voordelen vanaf 2024 als gevolg van actualisatie maatstaven en indexatie IU Participatie en IU Beschermd Wonen
- verwerking meicirculaire bracht onjuiste verwerking stelpost beschermd wonen aan het licht: meevaller van 7 mln vanaf 2028
- ruimte onder plafond BTW compensatiefonds

Maar ook het Hoofdlijnenakkoord van de nieuwe landelijke coalitie:

- voorstel overheveling specifieke uitkeringen naar gemeentefonds met korting van 10%
- voorstel voor maximering OZB (woonlasten)

Onzekerheid over exacte financiële gevolgen voor gemeenten, moet blijken uit nadere uitwerkingen in Regeerprogramma

Begrotingsadvies VNG

Begrotingsadvies VNG in twee delen:

Bij Perspectiefnota:
Maak structureel sluitende begroting 2025, bereid ombuigingen voor vanaf 2026, waartoe besloten kan worden als korting 3 miljard overeind blijft. Breng ombuigingen in kaart, maar zet ze nog niet in gang

Na meicirculaire/nieuw kabinet:
- Benoem financiële en inhoudelijke consequenties van noodzakelijke bezuinigingen en/of lastenverzwaring, ook van ombuigingen die eerder zijn ingezet
- Maak boekjaar 2025 sluitend, rekening houdend met de wijze waarop financiële toezichthouders omgaan met de incidentele korting van 2025
- Neem groei van de kosten voor jeugdzorg niet volledig voor eigen rekening
- Overweeg rekening te houden met toekomstige ontwikkelingen rondom het Btw-Compensatiefonds (BCF) en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)

Waar staan we nu: beeld Begroting 2025

Verwerking van de meicirculaire en een (beperkt) aantal nieuwe financiële ontwikkelingen na de PPN leidt tot een structureel sluitende begroting in alle jaren 2025-2028:

Financieel beeld 2024-2028	I/S	2025	2026	2027	2028
Totaal tbv Begroting 2025		*2.293*	*-6.430*	*4.663*	*444*
	waarvan incidenteel	*-19.893*	*-14.700*	*1.338*	*175*
	waarvan structureel	*22.186*	*8.269*	*3.324*	*269*

Gisteren Prinsjesdag met de Miljoenennota:

Uitwerking Hoofdlijnenakkoord in een Regeerprogramma → wordt verwerkt in septembercirculaire → input voor Perspectiefnota 2026-2029!

Arnhem GEMEENTE

Waar staan we nu: beeld Begroting 2025

In deze Begroting 2025 zijn de (financiële) gevolgen van de volgende aangenomen moties en amendementen verwerkt:

- 24M94 Voldoende beschikbare AED's in elke wijk
- 24M101g Zonder show, geen vuurwerk
- 24M79 Maximaal 3,5 procent indexeren
- 24M81 Cultuur in Arnhem waarborgen
- 24M96 Cultuurbezuiniging evenwichtiger verdelen (wijziging in voorgestelde dekking)
- 24A23 Toekomst herdenking en Bridge to Liberation Experience

In deze Begroting 2025 is ook conform toezegging een midterm opgenomen:
in onderdeel Hoofdlijnen van beleid
Hierin ook beschrijving hoe ambities zich verhouden tot uitvoeringskracht

Financiële positie in Begroting 2025

De verhouding tussen benodigd en beschikbaar vermogen bepaalt de weerstandsfactor, deze is in alle jaren 1,1 of 1,2:

	2025	2026	2027	2028
Weerstandsfactor	1,2	1,1	1,2	1,2

Solvabiliteit alle jaren hoger dan streefcijfer van 14%:

Solvabiliteitsratio	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
	28%	24%	28%	26%	26%	27%

Stand bestemmingsreserves: € 194 mln in 2025 aflopend naar € 170 mln in 2028
Stand algemene reserve: € 70 mln in 2025 aflopend naar € 69 mln in 2028

Ontwikkeling (woon)lasten

In paragraaf Lokale heffingen:

- Uitgangspunten voor de begroting en tarieven toegelicht
- Uitgangspunten voor ontwikkeling lokale lastendruk weergegeven
- Diverse overzichten ontwikkeling lokale lastendruk opgenomen

Daaruit blijkt:

- Lastendruk stijgt in 2025 wat harder, maar vlakt daarna af
- Oorzaak: hogere kosten taken voor afval (bijvoorbeeld het opruimen van lachgascilinders) en correctie OZB (inhaaleffect voor 2024)
- Tarieven OZB berekend op basis van voorlopige waardeontwikkeling. Mogelijk in december bijstelling als waardeontwikkeling substantieel anders uitpakt

Zero based begroten en meetbare doelen

Zero based begroten

- Drie programma's zero based opgebouwd: Veiligheid, Cultuur en Economie
- Jaarlijks 2/3 programma's, zodat over periode van 4 jaar de gehele Begroting vanaf nul is opgebouwd

Doorontwikkeling Begroten en Verantwoorden ('meetbare doelen')

- In een prettige en goede ambtelijk bestuurlijke samenwerking gewerkt aan doorontwikkeling en verbetering
- Met mooi resultaat: vier programma's als pilot uitgewerkt: Veiligheid, Cultuur, Participatie & Armoedebestrijding en Klimaat & Energie
- Raadswerkgroep neemt u zo mee in de uitkomsten

Gebiedsexploitatie Spoorzone Arnhem Oost

- Tegelijk met de Begroting 2025: voorstel voor gebiedsexploitatie Arnhem Oost
- Financiële vertaling van de drie raadsbesluiten tav de deelexploitaties Schaapsdrift, Rijnpark fase 1 en Presikhaaf 3 (P3)
- In financiële paragraaf gebiedsvisies: post ‘nader te detailleren’ → nu teruggebracht naar nul obv actualisering/uitwerking grex en investeringskredieten openbare ruimte
- De risicoanalyses en beheersmaatregelen van de deelexploitaties zijn geactualiseerd
- Na vaststelling kan volgende stap gezet worden: uitwerken van de omgevingsplannen

Gebiedsexploitatie Spoorzone Arnhem Oost

Proces behandeling voorstel gebiedsexploitatie Spoorzone Arnhem Oost:

- PA 2 oktober: informatieve raadskamerbehandeling, bestaande uit ambtelijke technische toelichting op voorstel
- PA 9 oktober: meningsvormende raadskamerbespreking
- Optioneel PA 30 oktober: vervolg meningsvormende raadskamerbespreking of raadskamerbespreking moties & amendementen
- Optioneel PA 6 november: raadskamerbespreking moties & amendementen
- PA 13 november: besluitvorming samen met Begroting 2025 (met grex als eerste agendapunt/beslispunt op raadsagenda)

Proces Begroting 2025 in de raad

Bestuurlijke planning 2024 behandeling Begroting	
Aanbieden + presentatie Begroting aan raad	18 september
Technische vragenmarkt	2 oktober
Deadline indienen technische vragen	Maandag 7 oktober 8.00 uur
Deadline beantwoording technische vragen	Dinsdag 15 oktober
Meningsvormende bespreking	16 (30) oktober
Reces 21 tot 27 oktober	
Bespreken moties en amendementen	6 november
Besluitvorming	13 november

Voor alle technische vragen over P&C-producten:
technischevragenraad@arnhem.nl

GEMEENTE Arnhem

Bedankt voor uw aandacht

GEMEENTE Arnhem